

Akutni zapleti sladkorne bolezni

SŠ

KEY ZAPLETI SLADKORNE BOLEZNI, AKUTNI ZAPLETI, DIABETIČNA KETOACIDOZA, DKA, DIABETIČNI AKETOTIČNI HIPEROSMOLARNI SINDROM, DAHS

2. DEL

Sladkorna bolezen (SB), ki jo imenujemo tudi **diabetes mellitus**, je bolezen, pri kateri izmerimo povišane vrednosti **glukoze** (= sladkorja) v krvi.

Poznamo več vrst sladkorne bolezni, najpogostejši pa sta **tipa 1** in **tipa 2**.

Visoka smrtnost sladkorne bolezni je povezana predvsem z zapleti, ki jih ta lahko povzroči.

Delimo jih na:

- **AKUTNE** zaplete (hipoglikemija, diabetična ketoacidoza – DKA, diabetični aketotični hiperosmolarni sindrom – DAHS) in
- **KRONIČNE** zaplete (mikrovaskularni – zapleti na malih žilah, makrovaskularni – zapleti na velikih žilah, mešani).

Akutni zapleti se razvijejo v krajšem časovnem obdobju: od nekaj ur do 14 dni.

DIABETIČNA KETOACIDOZA – DKA

Diabetična ketoacidoza je **resno stanje**, ki se lahko razvije pri osebah s sladkorno boleznijo, predvsem pri sladkorni bolezni tipa 1.

DKA se pojavi, ko telesu **primanjkuje inzulina**, zaradi česar se vklopijo hormoni, ki sprožijo sproščanje glukoze iz shranjenih zalog in povišajo raven krvne glukoze. Zaradi pomanjkanja inzulina v celice ne pride dovolj sladkorja, zato telo začne **presnavljati maščobe kot vir energije**. Ta presnova maščob povzroči nastajanje ketonov, ki se kopičijo v krvi in lahko privedejo do **kislosti krvi** in **zakisanje telesa** (acidoze).

Razvije se v 24–48 urah.

SIMPTOMI IN ZNAKI DIABETIČNE KETOACIDOZE – DKA

- prizadetost, bolečine v trebuhu,
- nemirnost,
- lahko koma/nezavest,
- zamegljen vid,
- zaspanost, zmedenost,
- močan vonj po acetonu iz ust,
- pospešeno dihanje,
- bruhanje, slabost.

ZDRAVLJENJE DIABETIČNE KETOACIDOZE – DKA

Zdravljenje diabetične ketoacidoze mora potekati v bolnici oz. primerni zdravstveni ustanovi. Sestavljeno je iz nadomeščanja inzulina in izgubljene vode, po potrebi v telo dodajamo elektrolite.

DIABETIČNI AKETOTIČNI HIPEROSMOLARNI SINDROM – DAHS

Diabetični aketotični hiperosmolarni sindrom predstavlja **stanje akutnega poslabšanja** sladkorne bolezni z **visoko hiperglikemijo in močno dehidracijo**.

Razvije se počasneje kot DKA – **v nekaj dneh ali tednih**.

Velikokrat predstavlja **prvi odraz** sladkorne bolezni tipa 2, sproži pa ga lahko tudi **opustitev zdravljenja sladkorne bolezni oz. okužba**. Slednje se dogaja predvsem pri **starejših** ljudeh, ki velikokrat zaradi slabše pokretnosti in slabega občutka žeje zaužijejo premajhno količino tekočine ali pozabijo vzeti zdravila za zdravljenje sladkorne bolezni.

Pri DAHS ne gre za popolno pomanjkanje inzulina, zato ne pride do razvoja acidoze. Inzulina pa je premalo, da bi preprečil razvoj porasta ravni glukoze v krvi in posledične dehidracije.

SIMPTOMI IN ZNAKI DAHS

- motnja zavesti,
- huda dehidracija,
- izsušenost,
- znaki prizadetosti centralnega živčnega sistema.

Zdravljenje poteka v bolnici z nadomeščanjem tekočine, inzulina in elektrolitov.

Smrtnost je izredno visoka – do 40 %.

ZDAJ ZNAM:

- Akutni zapleti se razvijejo v krajšem časovnem obdobju: od nekaj ur do 14 dni.
- Diabetična ketoacidoza je resno stanje, ki se največkrat razvije pri sladkorni bolezni tipa 1. Telesu primanjkuje inzulina, zato presnavlja maščobe kot vir energije. Nastajajo ketoni, ki vodijo do zakisanja krvi. Razvije se hitro: 24–48 ur.
- Diabetični aketotični hiperosmolarni sindrom se razvije pri sladkorni bolezni tipa 2. Predstavlja stanje akutnega poslabšanja sladkorne bolezni z visoko hiperglikemijo in močno dehidracijo. Razvije se v nekaj dneh do nekaj tednih.

Akutni zapleti sladkorne bolezni

SŠ

 ZAPLETI SLADKORNE BOLEZNI, AKUTNI ZAPLETI, DIABETIČNA KETOACIDOZA, DKA, DIABETIČNI AKETOTIČNI HIPEROSMOLARNI SINDROM, DAHS

2. DEL

Vaje za utrjevanje – rešitve

- 1. S čim je povezana visoka smrtnost sladkorne bolezni?**
- 2. Kako delimo zaplete sladkorne bolezni?**
- 3. Navedi čas razvoja akutnih zapletov.**
- 4. Predstavi diabetično ketoacidozo (opredelitev, čas razvoja, simptome in znake, zdravljenje).**
- 5. Predstavi diabetični aketotični hipersmolarni sindrom (opredelitev, čas razvoja, simptome in znake, zdravljenje).**

Akutni zapleti sladkorne bolezni

SŠ

 ZAPLETI SLADKORNE BOLEZNI, AKUTNI ZAPLETI, DIABETIČNA KETOACIDOZA, DKA, DIABETIČNI AKETOTIČNI HIPEROSMOLARNI SINDROM, DAHS

2. DEL

Vaje za utrjevanje – rešitve

1. S čim je povezana visoka smrtnost sladkorne bolezni?

Visoka smrtnost sladkorne bolezni je povezana predvsem z zapleti, ki jih ta lahko povzroči.

2. Kako delimo zaplete sladkorne bolezni?

Delimo jih na **akutne** zaplete (hipoglikemija, diabetična ketoacidoza – DKA, diabetični aketotični hipersmolarni sindrom – DAHS) in **kronične** zaplete (mikrovaskularni, makrovaskularni, mešani).

3. Navedi čas razvoja akutnih zapletov.

Akutni zapleti se razvijejo v krajšem časovnem obdobju: od nekaj ur do 14 dni.

4. Predstavi diabetično ketoacidozo (opredelitev, čas razvoja, simptome in znake, zdravljenje).

Diabetična ketoacidoza je **resno stanje**, ki se lahko razvije pri ljudeh s sladkorno boleznijo, predvsem pri sladkorni bolezni tipa 1.

DKA se pojavi, ko telesu **primanjkuje inzulina**, zaradi česar se raven sladkorja v krvi dvigne in telo začne **presnavljati maščobe kot vir energije**. Ta presnova maščob povzroči nastajanje ketonov, ki se kopičijo v krvi in lahko privedejo do **kislosti krvi** in **zakisanje telesa** (acidoze).

Razvije se v 24–48 urah.

Simptomi in znaki diabetične ketoacidoze:

- prizadetost,
- nemirnost,
- stanje kome,
- zamegljen vid,
- zaspanost, zmedenost,
- močan vonj acetona iz ust,
- pospešeno dihanje,
- bruhanje, slabost.

5. Predstavi diabetični aketotični hipersmolarni sindrom (opredelitev, čas razvoja, simptome in znake, zdravljenje).

Diabetični aketotični hipersmolarni sindrom predstavlja stanje akutnega poslabšanja sladkorne bolezni z visoko hiperglikemijo in močno dehidracijo.

Razvije se počasneje kot DKA – v nekaj dneh ali tednih.

Velikokrat predstavlja prvi odraz sladkorne bolezni tipa 2, sproži pa ga lahko opustitev oz. okužba ob zdravljenju sladkorne bolezni. Slednje se dogaja predvsem pri starejši populaciji, ki velikokrat zaradi nepokretnosti težje zaužijejo potrebno količino vode.

Pri DAHS ne gre za popolno pomanjkanje inzulina, ne pride do razvoja acidoze. Inzulina pa je sicer premalo, da bi preprečil razvoj porasta ravni glukoze v krvi in posledične dehidracije.

Simptomi diabetičnega aketotičnega hipersmolarnega sindroma:

- motnja zavest,
- dehidracija,
- izsušenost,
- znaki prizadetosti centralnega živčnega sistema.

Zdravljenje poteka v bolnici z nadomeščanjem izgubljenega inzulina, elektrolitov in vode. Smrtnost je izredno visoka – 40 %.